

ICOMOS

Verslag secretaris boekjaar 2016 en afgelopen maanden lopende jaar 2017

Zoals feitelijk reeds besproken tijdens de voorgaande ALV in Gouda is tijdens de brainstormbijeenkomst in Vierhouten aan het begin van het boekjaar 2016 de basis gelegd voor een vernieuwd beleid. Het thema Water & Heritage is de afgelopen jaren leidend geweest voor onze activiteiten en met succes. Dit thema heeft op de politieke agenda een plaats gevonden, getuige het feit dat verschillende instanties het inmiddels hebben overgenomen en er bijeenkomsten en symposia aan hebben gewijd, zowel in Nederland als daarbuiten. Ons streven is dit thema onder te brengen in een ICOMOS ISC Water & Heritage en wij hebben goede verwachting dat het inderdaad zal worden opgepakt tijdens de komende ICOMOS GA in Delhi. Henk van Schaik zal er bij dat punt 5 op de agenda nader aandacht aan besteden en ik wil hem in mijn verslag niet het gras voor de voeten wegmaaïen. Zijn verslag zal ik in mijn verslag opnemen.

In het afgelopen maanden hebben we verschillende malen bij elkaar gezeten, waarbij ik met name ook noem de brainstormsessie op Doornveld, waarbij, naast het bestuur, ook ICOMAC, Henk en Carola Hein aanwezig waren. Ook hebben we in kleiner verband gesprekken gevoerd, onder meer met de RCE. Daar zijn een aantal thema's uit naar voren gekomen, die wij hebben meegenomen in de ledenenquête. Thema's als werelderfgoed: advisering aanlooptraject, monitoring / reviewing en daarvoor de training/opleiding van jonge professionals, gedeeld cultureel erfgoed, buitenlands bedreigd erfgoed (gewelddaden/natuurrampen), binnenlands gedeeld erfgoed, reconstructie, erfgoed in relatie tot Europa, toerisme & erfgoed, musea & erfgoed, klinkend erfgoed, cultural landscapes, enz. Geleidelijk druppelen de door de leden ingevulde enquêtes binnen. Een eerste indruk is, dat de aandachtsterreinen wel wat versnipperd zijn, maar dat er wel goede interesse is. Wat ook tussen de regels wel enigszins blijkt is dat sommige leden en medewerkers van lid-organisaties nauwelijks weten wat ICOMOS eigenlijk doet. Belangrijk is enerzijds de goede aanwas van jonge enthousiaste professionals en anderzijds dat ook gehoor wordt gegeven aan de oproep aan professionals die met pensioen gaan zich in te zetten voor ICOMOS. Willen wij namelijk de doelstellingen die ons nieuwe beleid voorziet, bereiken, dan is de inzet van de leden namelijk essentieel. Nu, nadat wij de subsidie van de overheid zijn kwijt geraakt en wij niet meer over een professioneel secretariaat beschikken, is de volle organisatorische taak als vrijwilligerswerk komen te liggen op de schouders van het bestuur, waarvan de leden ieder voor zich een drukke maatschappelijke positie hebben en dit werk er nog eens bij moeten doen. De wil is wel aanwezig, maar de hoeveelheid werk is vaak meer dan het bestuur alleen kan behappen. Daardoor blijven helaas vaak zaken liggen zowel internationale taken (deelname aan bijeenkomsten e.d.), als taken op nationaal niveau (zoals bijv. de massale bedreiging van monumenten door het inklinken van poldergrond en idem dito door verzakking als gevolg van gas- en zoutwinning, maar ook monitoring van landverdroging waarmee Schokland bedreigd wordt, of door projectontwikkeling bedreigd gedeeld erfgoed op Governor's Island, v/h Noten Eylandt bij New York). De enige manier om meer te bereiken is met name veel meer inzet van jonge, respectievelijk gepensioneerde leden aan de uitvoerende kant en kennis- en netwerksteun van de leden die in het volle bloei van hun carrière staan. Onze inzet is om clusters te vormen, die dan min of meer zelfstandig de eerdergenoemde thema's kunnen oppakken. Voor jongere leden is het leveren van een bijdrage aantrekkelijk, omdat het een opstap kan zijn naar deelname aan een ISC of ander gremium binnen ICOMOS. Ieder van de bestuursleden zal dan een of meerdere

van deze clusters monitoren. Een dergelijke structuur is, ook al vanwege de eerder genoemde werkdruk bij de bestuursleden, niet van vandaag op morgen te realiseren, maar de aanzet is gemaakt en wij merken dat bij jongere leden hier inderdaad belangstelling voor is.

In het boekjaar 2016 hebben Marc en ik veel werk gemaakt van de samenwerking met ICOM-NL voor de presentatie "The Roman Frontier along the River Rhine, the Role of Museums in Revitalizing Cultural Landscapes" tijdens de ICOM GA Conferentie in Milaan nu een ruim jaar geleden. In het kader van de transnationale WE-nominatie van de Limes langs de Rijn werkten daaraan mee ICOM-DE, ICOM CECA, EXARC en de stichting Nederlandse Limes. Marc kon er helaas in Milaan niet bij zijn, maar het gaf ons de mogelijkheid om als ICOMOS duidelijk present te zijn in Milaan en ook de aandacht te vestigen op het feit dat plaatsing op de lijst werelderfgoed in de eerste plaats bedoeld is op behoud en niet vanwege de toeristische aantrekkelijkheid. En passant gaf het ook gelegenheid het thema W&H ter sprake te brengen. Ik denk, dat het een nuttige exercitie was om de mogelijkheden van samenwerking met ICOM en met musea in het algemeen af te tasten. Daarbij zij opgemerkt dat ICOMOS helaas vooralsnog weinig bekendheid geniet binnen de museumwereld. Als duidelijk wordt gemaakt wat wij kunnen betekenen, blijkt er zeker belangstelling voor ons netwerk te bestaan. Zij opgemerkt, dat ICOMOS als organisatie een dwerg is vergeleken ICOM. hoe het ook zij, het is, ook voor onze zichtbaarheid, belangrijk om samen te werken met musea. Uit de enquête onder de leden blijkt er ook belangstelling te bestaan dit thema op te pakken.

Zoals ook reeds tijdens de voorgaande ALV weergegeven, hebben wij vanuit het bestuur deelgenomen de bijeenkomst van de ICOMOS Europe Group in Athene. Wij zouden graag zien, dat de positie van deze Europese groep van National Committees binnen ICOMOS versterkt wordt en de basis gaat vormen voor meer samenwerking tussen de National Committees binnen Europa onderling, niet alleen door meer samen op te trekken (bijv. om op deze wijze meer transparantie binnen de ICOMOS structuur te brengen), maar ook door samenwerking van de Europese secties van de ISCs te entameren. Daarin hebben wij het voortouw genomen door met ICOMOS Vlaanderen-Brussel in gesprek te gaan over het afstemmen van gezamenlijke standpuntbepaling en, als door gebrek aan mankracht, wij niet op bepaalde vergaderingen aanwezig kunnen zijn, onze Belgische collega's eveneens namens ons onze mening kunnen weergeven, respectievelijk een stem kunnen uitbrengen. Ook willen wij samen met ICOMOS Vlaanderen-Brussel, dat overigens een veel talrijker ledental heeft dat wij en op verschillende terreinen, zoals bijv. ISCCL, aanzienlijk actiever is onder meer doordat zij meer leden hebben, gaan samenwerken bij de organisatie van activiteiten. In dit kader wil ik graag de aandacht vestigen op de komende door de Belgen in Antwerpen georganiseerde gezamenlijke dag op zaterdag 28 oktober. Bijgaande het overigens nog niet geheel definitieve programma. Helaas kunnen Diederik, Robert, Henk en ik daar niet bij zijn, maar Erik zal de honneurs waarnemen. een 'save the date' wordt komende week rondgestuurd. Voor het boekjaar 2016 zij nog opgemerkt, dat wij hebben deelgenomen aan de viering van het 50-jarig bestaan van ICOMOS-BE. De gezamenlijke dag met de Belgen was opgenomen in de in samenwerking met Global Heritage Development georganiseerde conferentie op Fort Vechten. Nog een project met onze Belgische collega's: hun e-nieuwsbrief is goed van prima kwaliteit en wij hebben voorgesteld deze ook in Nederland door te sturen. In principe is ICOMOS-BE hiermee akkoord, maar zij willen dan ook graag de

activiteiten in Nederland opnemen, die relevant zijn voor Vlaanderen – Brussel. hiervoor zoeken wij echter nog een vrijwilliger.

Dat brengt mij op onze communicatie. Remco Vermeulen heeft zich de laatste maanden ingezet voor de inhoud van onze website. Deze is daardoor al stukken verbeterd, waarvoor hulde. Remco doet dit echter momenteel geheel alleen en wij zoeken versterking. Graag dus voor zowel de nieuwsbrief als de website!

In het boekjaar 2016 hebben wij de banden met Europa Nostra aangetrokken. Zo hebben wij deelgenomen aan de door EN in samenwerking met de Europese Commissie georganiseerde brainstormsessie, waarbij onder meer EYCH 2018 werd aangekondigd. In dat kader hebben wij een drietal thema's voor EYCH 2018 bij EN aangedragen, te weten W&H, klinkend erfgoed en monumentale interieurs, het laatste op verzoek van de afdeling interieur van de RCE. Helaas heeft dit vooralsnog weinig opgeleverd.

Op 14 april 2016 vond in Den Haag de door de RCE en DutchCulture georganiseerde bijeenkomst samen met het Braziliaanse IPHAN met onze steun plaats en dit jaar hebben wij opnieuw steun gegeven aan de conferentie Toerisme & Erfgoed, dit jaar in Pori (finland), waarover straks Karin Elgin meer zal vertellen. Onze betrokkenheid bij BlueShield is weer nieuw leven ingeblazen. Klinkend erfgoed, dat nu eveneens meer aandacht krijgt vanuit de RCE, hebben wij ook als aandachtsveld opgepakt. Inmiddels praten wij ook mee in het door OC&W opgestarte "Erfgoed Telt" om te komen tot een nieuw erfgoedbeleid.

Wat betreft monitoring en deskreviews van werelderfgoed, hebben we advies gegeven over verschillende sites, ik noem de Stelling van Amsterdam, Brugge (Stadsvaart) en recent voor de transnationale nominatie Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid. Deskreviews voor het World Monuments Fund en afgelopen week werd bekend dat er vier reviews van werelderfgoednominaties zijn toegewezen aan onze leden. Met dat positieve resultaat wil ik dit verslag eindigen.